

ONTVANGEN 24 MAART 2022

Raadhuisplein 1
6367 ED Voerendaal
Postbus 23000
6367 ZG Voerendaal

T 045 – 575 33 99
F 045 – 575 11 95
E info@voerendaal.nl
W voerendaal.nl

De raad van Voerendaal

Uw brief van	Uw kenmerk	Ons kenmerk 243919	Voerendaal 21-maart-2022
Onderwerp RIB 3 Opvang vluchtelingen Oekraïne		Behandeld door N. Heerings	Bijlagen /

VERZONDEN 24 MAART 2022

Geachte leden van de raad,

De oorlog die nu al bijna een maand zijn tol eist in Oekraïne houdt ons allemaal bezig. Vol ongeloof en deels ook onmacht volgen wij in Voerendaal de ontwikkelingen. De bereidheid om te helpen binnen de Voerendaalse gemeenschap is groot en hartverwarmend. Ook onze organisatie is al sinds een paar weken hard aan de slag gegaan. In deze raadsinformatiebrief informeren wij uw raad over de opvang van Oekraïense vluchtelingen in Voerendaal, de gevolgen hiervan voor de gemeentelijke bedrijfsvoering en voor de gemeenschap in het algemeen. Net zoals bij de Coronapandemie zullen wij u periodiek informeren. Deze versie is uitgebreid omdat er veel nieuwe informatie verstrekt kan worden, de volgende versies zullen naar verwachting beperkter zijn. Daarnaast laten wij u uiteraard ook de raadsinformatiebrieven vanuit de Veiligheidsregio en de correspondentie vanuit het rijk als bijlagen bij deze en volgende informatiebrieven toekomen.

Opvang vluchtelingen

Oekraïners zijn Europeanen en zij kunnen met een biometrisch paspoort sinds 2017 zonder visum vrij reizen naar de Europese Unie. Vanwege de oorlog krijgen Oekraïners een speciale verblijfstatus en mogen zij straks tot drie jaar verblijven in de Europese Unie, zonder dat zij asiel hoeven aan te vragen. Sinds afgelopen week zijn, volgens de Europese Commissie, meer dan 3 miljoen vluchtelingen de grens over gegaan. De instroom bestaat voornamelijk uit vrouwen en kinderen. Op dit moment is niet te zeggen hoeveel vluchtelingen er naar Nederland komen en een asielaanvraag doen. Iedere Veiligheidsregio heeft vanuit het kabinet de opdracht gekregen in beginsel te zorgen voor 2.000 opvangplekken; daarin worden particuliere opvangplekken mogelijk niet meegerekend.

De Veiligheidsregio Zuid/Limburg werkt samen met de 16 gemeenten aan een regionale, gecoördineerde opvang van Oekraïense vluchtelingen. De gemeenten zorgen voor opvanglocaties, de veiligheidsregio zorgt voor het matchen van vraag en aanbod. Op dit moment zijn er twee locaties ingericht voor de eerste opvang van vluchtelingen (MECC en Glanerbrook). Hier kunnen zij een of enkele nachten blijven. Vanuit deze doorstroomlocaties worden zij naar opvanglocaties gebracht waar ze langer kunnen blijven.

Oekraïners die zich melden bij de gemeente Voerendaal worden in eerste instantie doorverwezen naar de doorstroomlocatie in het MECC, die sinds donderdag 10 maart operationeel is. Hier vindt de eerste inventarisatie van de hulpvraag plaats, waarna er gericht hulp geboden kan worden.

Vanwege de bijzondere status van Oekraïense vluchtelingen, is het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) hierbij niet betrokken. Dat betekent dat we als gemeente veel meer zaken moeten regelen dan bij een reguliere vluchtelingenopvang en verantwoordelijk zijn voor de hele gang van zaken op de opvanglocaties. Wel heeft het Rijk laten weten dat zij alle kosten van de opvang zal vergoeden.

In nauwe samenspraak met de Veiligheidsregio zijn we ook in Voerendaal volop op zoek naar geschikte opvanglocaties. Zo is ondermeer gekeken naar geschikte woningen binnen het gemeentelijke vastgoed bestand en hebben we eigenaren van leegstaande woningen proactief benaderd met de vraag of zij mogelijk bereid zijn vluchtelingen op te vangen. Inmiddels zijn de eerste vluchtelingen in Voerendaal aangekomen.

Op dit moment zijn in Voerendaal 10 locaties aangemeld voor de opvang van vluchtelingen. Dit zijn uiteenlopende locaties variërend van bestaande woonhuizen tot locaties die nog gereed gemaakt moeten worden voor de opvang. Met de aangemelde locaties kunnen ongeveer 75 vluchtelingen worden gehuisvest.

Binnen de Veiligheidsregio is volop contact en afstemming tussen de gemeenten en helpen we elkaar bij onze zoektocht. Verder kunnen mensen die zelf vluchtelingen in huis nemen, een beroep doen op Vluchtelingenwerk. Informatie hierover is te vinden op de website van Vluchtelingenwerk: www.vluchtelingenwerk.nl/nl/steun-oekraiense-vluchtelingen/ik-bied-huisvesting-aan-oekraiense-vluchtelingen

Registratie vluchtelingen

Oekraïners waarvan de identiteit (identiteitsbewijs of andere bewijzen) kan worden vastgesteld kunnen bij de gemeente als ingezetene worden ingeschreven. Zij hebben een rechtmatig verblijf van een verblijfsvrije termijn van 180 dagen. De IND gaat dit dan verwerken. Dus mensen hoeven zich niet bij de IND te melden.

Het is wenselijk dat de vluchtelingen uit de Oekraïne worden ingeschreven in de Gemeentelijke Basisregistratie Personen. Zo houden we zicht op de opvangplekken en de ondersteuning die verder moet worden geboden (bijvoorbeeld onderwijs of medische verzorging).

Opvang en onderwijs voor ongeren

De gevolgen van de oorlog hebben ook zwaarwegende gevolgen voor de gevluchte kinderen. JenS gaat samen met de aangesloten gemeenten mogelijkheden onderzoeken om jonge vluchtelingen een plek te bieden waar zij met hun verhaal terecht kunnen, ontspanning vinden en samen kunnen zijn met lotgenoten en leeftijdsgenoten. Regionaal wordt gekeken hoe er passend onderwijs ingericht kan worden voor de vluchtelingen. Vooralsnog is dit geen taak voor de gemeente.

Gemeentelijke initiatieven

Het medeleven en de betrokkenheid van de Voerendaalse gemeenschap met de mensen in de Oekraïne en de stroom vluchtelingen die op gang is gekomen is groot. Als gemeente willen we die initiatieven graag in beeld hebben, om waar nodig verbindingen te leggen en eventueel passende ondersteuning te kunnen geven. Daarom hebben wij het mailadres ondersteuning-oekraïne@voerendaal.nl gecommuniceerd, waar inwoners, organisaties en bedrijven hun initiatieven kunnen melden. Daarmee voorkomen we bovendien dat vragen vanuit initiatiefnemers op allerlei verschillende plekken in onze organisatie belanden.

We hebben al een aantal reacties mogen ontvangen. Op een speciaal ingericht gedeelte van de gemeentelijke website, www.voerendaal.nl/oekraïne wordt de komende tijd alle informatie verzameld. Op de pagina staat onder andere veelgestelde vragen en antwoorden. De site wordt regelmatig bijgewerkt.

Er worden op dit moment allerlei particuliere initiatieven opgezet om de vluchtelingen te helpen: inzameling van kleding, particuliere opvang, enzovoorts. Het college heeft recent een bedrag van € 3.000,- ter beschikking gesteld voor de bijdrage in transport van hulpgoederen naar Moldavië, een initiatief in samenwerking met de Laurentiusparochie.

Inzet organisatie

Binnen de gemeentelijke organisatie is een werkgroep Opvang Oekraïne gevormd. De werkgroep staat onder leiding van een van de leden van het Managementteam en bestaat uit verschillende disciplines waaronder bestuurlijk advies, sociaal domein, veiligheid, financiën en communicatie. De werkgroep houdt zich voornamelijk bezig met het inventariseren en inregelen van verschillende locaties voor opvang. Vanuit deze werkgroep worden waar nodig andere medewerkers aangehaakt, die zich bezighouden met de gevolgen van de oorlog voor de gemeentelijke organisatie en de gemeenschap. We leggen verbinding met maatschappelijke organisaties in de regio en in de gemeente, zoals bijvoorbeeld woningcorporaties en vluchtelingenwerk.

We rekenen met een langdurige inzet. Het is dan ook niet mis te verstaan dat de inzet een groot beslag legt op organisatie. Dit heeft ook consequenties voor de verschillende lopende zaken en projecten. De nood is echter hoog en rechtvaardigt de keuzes die we moeten maken.

De gemeentesecretaris ondersteunt en adviseert de Veiligheidsregio als voorzitter van de Ambtelijke Adviesgroep Oekraïne (AAO). Binnen deze organisatie hebben medewerkers vanuit de verschillende gemeenten zitting. Daarnaast bieden wij ambtelijke ondersteuning op de doorstroomlocatie in het MECC.

Vervolgproces

We zijn als gemeente en organisatie volop in de weer om hulp aan de Oekraïense vluchtelingen te organiseren en te stroomlijnen. Onze aandacht gaat, zoals hierboven al beschreven, nu uit naar het organiseren en inrichten van voldoende opvangplekken.

Wij realiseren ons dat er veel vragen zijn, zowel bij uw raad als ook vanuit de Voerendaalse samenleving, die we echter op dit moment nog niet allemaal kunnen beantwoorden. Daarvoor vragen wij uw begrip. Vragen die u zelf heeft als raadslid of fractie ontvangen we graag via de griffier of via het hierboven genoemde mailadres.

Voor nu ligt de focus op het hartelijk verwelkomen van de Oekraïense vluchtelingen in onze gemeente. U mag er op vertrouwen dat u over het verdere verloop en afwegingen rondom de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne van het college informeren.

Vertrouwende erop u voor dit moment voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,
BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN VOERENDAAL,
de secretaris, de burgemeester,

C.J.H.M. Janssen

W. Houben

Bijlagen:

/ Brief, d.d. 8 maart 2022

Opvang vluchtelingen uit Oekraïne

Ministerie van Justitie en Veiligheid

/ Nota, d.d. 8 maart 2022

Vorbereiding op komst grote groepen Oekraïense vluchtelingen naar Nederland

Ministerie van Justitie en Veiligheid d.d. 8 maart 2022

Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Ons kenmerk
3910291

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 17 maart 2022
Onderwerp Oekraïne

Door de oorlog in Oekraïne zijn volgens de Europese Commissie op moment van schrijven circa 3 miljoen vluchtelingen de grens overgegaan, waarvan met 1,8 miljoen verreweg de meesten in Polen zijn opgevangen en meer dan 1 miljoen in Roemenië, Hongarije, Slowakije en Moldavië. De instroom bestaat voornamelijk uit vrouwen en kinderen. De UNHCR heeft ondertussen haar voorspelling naar boven bijgesteld en voorspelt nu dat er ongeveer 5 miljoen personen uit Oekraïne zullen vluchten.

Nog steeds verblijft het grootste deel van deze vluchtelingen in de buurlanden om Oekraïne. Ik heb veel bewondering voor inspanningen van de buurlanden, die met deze vluchtelingenstroom voor een enorme opgave staan. Inmiddels reizen steeds meer mensen door naar de rest van Europa en ook Nederland. De afgelopen periode zijn door gemeenten, samen met (lokale) partners en vrijwilligers al veel locaties gerealiseerd waar de eerste vluchtelingen konden worden opgevangen. Zoals ik bij brief van 8 maart jl. uiteen heb gezet, wordt sinds 9 maart 2022 binnen de crisisstructuur door gemeenten, samen met veiligheidsregio's en andere betrokken partijen hard gewerkt aan het op korte termijn realiseren van 50.000 plekken. Ik heb grote waardering voor gemeenten en alle partijen die betrokken zijn bij deze enorme inspanning in een kort tijdsbestek. Ook is het hartverwarmend om te zien hoeveel burgers en maatschappelijke en commerciële organisaties een bijdrage willen leveren aan de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Inmiddels zijn onder coördinatie van de veiligheidsregio's bijna 23.000 opvangplekken gerealiseerd, waarvan er vandaag ongeveer 8000 bezet zijn. De stroom van vluchtelingen uit Oekraïne stelt Nederland voor een grote opgave en er wordt hard gewerkt om allerlei vraagstukken die daarbij opkomen op te lossen. Nog niet op alle vragen is nu al antwoord, maar er wordt wel steeds meer duidelijk hoe de opvang van Oekraïners in Nederland op de korte, maar ook middellange termijn wordt vormgegeven.

Daarnaast hecht het kabinet eraan om te benadrukken dat veel van wat er nu plaatsvindt om de benodigde gezamenlijke aanpak vorm te geven, onontgonnen terrein betreft, onder grote druk en onder moeilijke omstandigheden. Het is dan ook eerlijk aan te geven dat deze aanpak risico's met zich meebrengt, en dat er zaken mis zullen gaan. Dat geldt bijvoorbeeld ten aanzien risico's rondom de financiële aanpak, vraagstukken rondom verwerving en aanbesteding, maar ook de mate

waarin de gewenste kwaliteit van opvang kan worden geborgd. Het spreekt voor zich dat wordt geprobeerd deze risico's waar mogelijk te ondervangen, en vanaf het begin is er contact met toezichthouders en vindt regelmatige evaluatie plaats om deze risico's te mitigeren.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid

Datum
15 maart 2022

Ons kenmerk

Voorts is het goed aan te geven dat voor asielzoekers met een andere nationaliteit een oplopend tekort aan opvangplekken bestaat. Uiteraard moet hier ook opvang en begeleiding voor worden geboden. Om deze zoektocht te versterken is de veiligheidsregio's gevraagd om deze zoektocht ook te coördineren, in samenwerking met het COA.

De ontwikkelingen in Oekraïne en daarbuiten ten gevolge van de situatie in Oekraïne volgen elkaar zeer snel op.

In deze brief wordt ingegaan op:

- I. de aanpak van de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne waarbij achtereenvolgens het wettelijk kader, de spreiding van en oriëntatie op toekomstige opvang, de Richtlijn Tijdelijke Bescherming, het nationaal proces, proces amv's, de Handreiking Gemeentelijke Opvang Oekraïners, onderwijs, arbeid, zorg, financiën, private initiatieven en signalen mensenhandel/mensensmokkel aan bod komen.
- II. De contouren voor de toekomstige aanpak voor omvangrijke en langdurige aanpak van opvang voor mensen uit Oekraïne;
- III. De aanpak op Europees niveau.

Gezien het brede scala aan onderwerpen schrijf ik deze brief mede namens alle kabinetsleden van de Ministeriële Commissie Crisisbeheersing (MCCb).

I. Aanpak opvang vluchtelingen uit Oekraïne

Wettelijk kader

Zoals ik in de brief van 8 maart jl. aan uw Kamer heb aangegeven is het kabinet voornemens om noodrecht in te zetten – zonder de noodtoestand af te kondigen – indien er sprake is van buitengewone omstandigheden vanwege een grote toestroom van personen die vanuit Oekraïne naar Nederland vluchten. Hiertoe wordt onderzocht of het mogelijk is om in deze bijzondere situatie de opvang van uit Oekraïne gevluchte personen wettelijk op gemeentelijk niveau te beleggen bij burgemeesters. Zo krijgen burgemeesters een formele taak in de opvang van deze groep. Regionaal hebben de voorzitters van de veiligheidsregio's reeds formeel een coördinerende rol op grond van artikel 39 Wet veiligheidsregio's.

Spreiding opvang en oriëntatie toekomstige opvang

Op dit moment zijn de veiligheidsregio's bezig om elk 2.000 opvangplekken te creëren voor vluchtelingen uit Oekraïne; in totaal zal dit optellen tot circa 50.000 plekken bestemd voor de opvang van mensen afkomstig uit Oekraïne. Deze opvang geldt uitsluitend voor vluchtelingen conform de Tijdelijke Richtlijn bescherming. Daarbij is het op dit moment niet mogelijk om onderscheid te maken in de locaties waar vluchtelingen opgevangen worden; het doel is nu om zoveel mogelijk bedden te creëren om elke vluchteling een dak boven het hoofd te kunnen bieden.

Nederland dient echter ook passende voorzorgsmaatregelen te nemen voor de middellange termijn. Dat betekent dat ook voorbereidingen moeten worden getroffen voor een verdergaande situatie waarin de opvang van mensen uit Oekraïne in omvang in ruime mate groter wordt dan de circa 50.000 plekken die thans in voorbereiding zijn of waarin deze opvang langer duurt. Voor die fase ligt een pragmatische aanpak voor de hand om te zorgen voor een spreiding van vluchtelingen over Nederland, waarbij gebruik wordt gemaakt van gezamenlijke opvanglocaties van serieuze omvang waar gewenst en mogelijk. Dit kunnen omvangrijke locaties zijn met enkele duizenden bewoners.

Daarnaast zal er altijd sprake zijn van enige verspreiding over de overige gemeenten. Die aanpak en strategische oriëntatie, gericht op gezamenlijkheid van locaties van een serieuze omvang, is ook nodig om op verscheidene terreinen invulling te kunnen geven aan de aanpak vanuit de overheid, zoals op de terreinen van gezondheidszorg, arbeid of scholing. Wanneer sprake is van verdergaande grootschalige instroom, krijgt opvang noodzakelijkerwijs een grootschaliger en een meer regionaal gecentraliseerd karakter, waarbij ter plaatse ook specifieke voorzieningen, zoals onderwijs, worden geboden.

Richtlijn Tijdelijke bescherming

De Europese Unie heeft op 4 maart 2022 de Richtlijn Tijdelijke bescherming via een Raadsbesluit geactiveerd. Mensen die het conflict in Oekraïne ontvluchten krijgen bescherming in de lidstaten van de Europese Unie, zo ook in Nederland. Tijdelijk beschermde volgens de richtlijn hebben recht op onder meer fatsoenlijk onderdak, levensonderhoud, medische zorg, en onderwijs. Naast Oekraïners is de richtlijn ook van toepassing op bepaalde categorieën derdelanders die in Oekraïne verblijf hadden. Dit geldt in de eerste plaats voor derdelanders (en staatlozen) die in Oekraïne een asielsituatie hadden. Lidstaten kunnen zelf besluiten om deze groep verder uit te breiden naar andere derdelanders met legaal verblijf in Oekraïne. Voor deze groep zal veelal wel een wat uitgebreidere toets nodig zijn dan voor goed gedocumenteerde Oekraïners.

Voor elke lidstaat geldt dat hij de verplichting heeft om de mate van bescherming te bieden die in de richtlijn staat opgenomen. Daarbij wordt wel, ook naar aanleiding van de oproep hiertoe van Nederland, ruimte geboden voor het hanteren van bestaande nationale instrumenten. Onder lidstaten leven nog veel vragen over de implementatie van de Richtlijn Tijdelijke bescherming en het Raadsbesluit. De Europese Commissie werkt aan richtsnoeren die Lidstaten bij de implementatie kunnen helpen. Daarbij wordt rekening gehouden met de noden en vragen van Lidstaten.

Nationale proces

Oekraïners die in Nederland aankomen en gemeentelijke opvang wensen te krijgen, dienen zich te wenden tot de gemeente. Sinds vorige week is vanuit JenV en de 25 veiligheidsregio's het Knooppunt Coördinatie Informatie Oekraïne ingesteld. Het knooppunt voorziet in een informatieplatform tussen Rijk en regio's en betrokken partners als bijvoorbeeld het Nederlandse Rode kruis, VNG en COA. Daarnaast is er een verzamelpunt opgericht, waarvanuit het overzicht van de beschikbare gemeentelijke opvangplekken op bovenregionale/landelijke schaal in beeld wordt

gebracht en coördinatie plaatsvindt, het Landelijk Coördinatiepunt Vluchtelingen Spreiding (LCVS).

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid

Voor mensen uit Oekraïne die zich melden bij een gemeente volgt een, net gestart, registratieproces. Via de Basis Registratie Personen (BRP) wordt gekomen tot een zo snel mogelijke en eenduidige registratie van personen die uit Oekraïne naar Nederland zijn gekomen. Deze registratie vindt plaats op basis van overgelegde documenten. Ook personen die worden opgevangen bij particulieren en hun identiteit, herkomst, nationaliteit en verblijfsrecht op basis van overgelegde documenten kunnen aantonen, worden ingeschreven in de BRP door de gemeente waarin zij verblijven. Dit vergt opnieuw een grote inspanning van gemeenten, die zich ook op het punt van opvang en andere vraagstukken maximaal inspannen. Vanuit het Rijk wordt bezien op welke wijze gemeenten in die rollen kunnen worden ondersteund, en zal vanzelfsprekend vergoeding plaatsvinden van de kosten die verbonden zijn aan die inzet.

Datum
15 maart 2022

Ons kenmerk
1

Indien de vreemdeling niet of onvoldoende is gedocumenteerd en er twijfel bestaat over de Oekraïense afkomst of het recent rechtmatig verblijf in Oekraïne van derdelanders zal, in samenwerking met de Vreemdelingenketen, een aanvullend herkomst- en identificatieproces in een daarvoor nader in te richten BRP-straat plaatsvinden. Indien bij die beoordeling de twijfel wordt weggenomen volgt alsnog de registratie in de BRP en kan de vreemdeling in gemeentelijke opvang blijven. Voor personen die hun herkomst, identiteit en – waar nodig- rechtmatig verblijf in Oekraïne niet aannemelijk kunnen maken wordt het verblijf in de gemeentelijke opvang beëindigd. Op basis van deze werkwijze wordt geborgd dat personen die niet in aanmerking horen te komen voor gemeentelijke opvang spoedig worden onderkend en hun verblijf in de gemeentelijke opvang wordt beëindigd. Deze groep zal gewezen worden op de mogelijkheden voor terugkeer. Diegenen die stellen gevaar te lopen bij terugkeer naar hun land kunnen asiel aanvragen. Momenteel worden de mogelijkheden verkend om hiervoor een aparte locatie aan te wijzen. Gedurende de asielprocedure heeft deze groep recht op COA opvang.

Terugkeer en repatriëring kunnen ook aan de orde zijn voor de groep derdelanders, die weliswaar gedocumenteerd is en recht heeft op gemeentelijke opvang, maar ervoor kiest om terug te keren naar het land van herkomst of door te migreren naar een ander land. De Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) en IOM Nederland kunnen bij terugkeer en repatriëring ondersteunen. Het Ministerie van Justitie en Veiligheid werkt samen met DT&V en IOM Nederland een handelingskader uit voor gemeenten voor de terugkeer van personen uit Oekraïne.

Proces voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv)

Voor Oekraïense amv geldt dat, in samenspraak met Nidos, de Raad voor de Kinderbescherming, COA de VNG en andere betrokken partijen nog wordt bezien op welke wijze de opvang kan worden vormgegeven. Dit omdat amv een kwetsbare groep vormen, waarbij het van belang is dat zij in een veilige omgeving opgevangen worden met oog voor hun unieke situatie. Op dit proces kan momenteel nog niet vooruit gelopen worden.

Handreiking

Om gemeenten zoveel mogelijk te helpen bij het opzetten en beheren van opvanglocaties heeft het Ministerie van Justitie en Veiligheid samen met de

Ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en andere partners buiten de Rijksoverheid een voorlopige Handreiking Gemeentelijke Opvang Oekraïners opgesteld. Deze is op 13 maart jl. gepubliceerd en verspreid onder gemeenten. De Handreiking biedt handvatten die gemeenten ondersteunen bij de organisatie en uitvoering van de opvang. Uitgangspunt daarbij is dat de gemeentelijke opvang toegankelijk is voor alle vluchtelingen uit Oekraïne. De voorzieningen en rechten voor deze vluchtelingen dienen zoveel mogelijk gelijkwaardig te zijn aan de rechten en voorzieningen van personen die worden opgevangen via het reguliere asielp proces.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid

Datum
15 maart 2022

Ons kenmerk
1

Onderwijs

Ook veel minderjarige kinderen zijn naar Nederland gevlucht. Het is verschrikkelijk als je je leven achter je moet laten omdat oorlogsgeweld je eigen thuis te onveilig maakt om er te blijven. Dat geldt voor kinderen des te meer. Daarom geven we ze hier een veilig onderdak. Maar juist in zo'n moeilijke situatie is het van belang dat deze kinderen weer zo snel mogelijk iets van een 'normaal' leven op kunnen pakken. Net als alle andere kinderen die in Nederland verblijven hebben ook deze kinderen recht op onderwijs. Het is dan ook belangrijk dat we hen zo snel mogelijk een plek op school bieden om samen met vriendjes te kunnen spelen, en weer iets te kunnen leren. Op verschillende plekken zijn gemeenten en scholen samen met andere partners bezig dit onderwijs te organiseren en op een aantal plekken gaan gevluchte Oekraïense kinderen al naar school. Gelukkig kunnen we daarbij gebruik maken van de inzet en expertise van het nieuwkomersonderwijs dat we in Nederland hebben. Daar werken enorm betrokken en gespecialiseerde leraren die deze leerlingen goed kunnen helpen, en hun expertise ook graag delen. Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap ondersteunt hierbij. Scholen komen in aanmerking voor extra bekostiging voor het onderwijs aan deze kinderen.

Naar verwachting komen er nog veel meer kinderen naar Nederland. Indien er voldoende ruimte is, dan verdient het de voorkeur dat Oekraïense kinderen terecht kunnen in het bestaande nieuwkomersonderwijs. Daarbij gaat het in het primair onderwijs om nieuwkomersklassen en taalklassen en in het voortgezet onderwijs om internationale schakelklassen (ISK's). Wanneer de aantallen gevluchte Oekraïense kinderen verder toenemen, zoals de verwachting is, dan is er niet overal voldoende ruimte in het bestaande nieuwkomersonderwijs. Gegeven de op korte termijn beschikbare opvangcapaciteit voor 50.000 vluchtelingen houdt het ministerie van OCW daarbij rekening met 15.000 tot 25.000 leerplichtige kinderen. De mogelijkheid bestaat dat dit aantal verder toeneemt. Dit vraagt veel van de samenleving en van het onderwijs. Daarom treft de Minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs samen met verschillende andere betrokken partijen nu voorbereidingen om nieuwkomersscholen in staat te stellen het aantal beschikbare onderwijsplaatsen op te schalen. Zo lang het kan blijft het bestaande nieuwkomersonderwijs de voorkeur hebben.

In regio's waar de bestaande voorzieningen, ook in een opgeschaalde variant, onvoldoende zijn, zet het ministerie van OCW daarbij in op het opzetten van extra, tijdelijke onderwijsvoorzieningen. Ook dat zal uiteraard gebeuren met inzet van de expertise die in het bestaande nieuwkomersonderwijs voorhanden is. Het aanbod dat in die voorzieningen gerealiseerd wordt is bedoeld om nauw aan te sluiten bij hetgeen wat deze kinderen nodig hebben en wat tegelijkertijd praktisch

realiseerbaar is. Dit is een grote opgave die alleen kan worden uitgevoerd door inzet van verschillende partijen, met name schoolbesturen, het bestaande nieuwkomersonderwijs en gemeenten, maar ook Lowan, kinderopvang, NGO's, sport-, cultuur- en welzijnsorganisaties, et cetera. Het ministerie van OCW en het Ministerie van SZW kijken hierbij gezamenlijk naar de rol van de kinderopvang. Ook verkent het ministerie van OCW de inzet van docenten vanuit de Oekraïense gemeenschap zelf. De juridische ruimte daarvoor wordt momenteel nader onderzocht. Het uitgangspunt is een combinatie van onderwijs gericht op verwerving van de Nederlandse taal, met vakonderwijs (mogelijk in het Oekraïens en het Engels) en inzet op het sociaal-emotionele welbevinden van gevluchte kinderen. Voor al deze aspecten is een goede onderwijskwaliteit uiteraard een voorwaarde. Verder gaat het hierbij nadrukkelijk om tijdelijke voorzieningen. Indien Oekraïense kinderen langere tijd in Nederland blijven, moet ingezet worden op zo snel mogelijke doorstroom naar de bestaande nieuwkomersonderwijsvoorzieningen. Het ministerie van OCW werkt deze opgave uit samen met betrokken organisaties en informeert uw Kamer zodra er meer duidelijkheid is over de mogelijkheden en de bijbehorende benodigde extra middelen.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid

Datum
15 maart 2022

Ons kenmerk
1

Voor Oekraïense jongeren en volwassenen die willen instromen in het mbo, hoger onderwijs of volwassenenonderwijs geldt dat het ministerie van OCW momenteel ook in gesprek is met verschillende betrokken partijen om te kijken hoe hen een plek in het onderwijs kan worden geboden. Tot 18 jaar geldt daarbij een formeel recht op onderwijs op basis van internationale verdragen.

Arbeid

Op grond van de Richtlijn Tijdelijke bescherming is er ook toegang tot de arbeidsmarkt, maar heeft de werkgever op dit moment nog een tewerkstellingsvergunning nodig. Het ministerie van SZW is voornemens om op korte termijn de toegang tot de arbeidsmarkt voor Oekraïners tijdelijk te verruimen, door een vrijstelling op de plicht om een tewerkstellingsvergunning te regelen. Wel geldt er een meldplicht. Er wordt naar gestreefd om de vrijstelling op 1 april 2022 in werking te laten treden. Uw kamer wordt op korte termijn hierover nader bericht. Tevens wordt in dit kader gekeken naar de toegang tot kinderopvang en mogelijke knelpunten die hierbij spelen.

Medische zorg

Toegang tot zorg en vergoeding op de korte termijn

Het is van belang dat vluchtelingen uit Oekraïne die naar Nederland komen, of hier reeds zijn, zo goed mogelijk toegang krijgen tot de zorg en ondersteuning uit de verschillende domeinen. Op de verscheidene opvanglocaties zijn thans reeds GGD en andere medische actoren actief. De GGD vervult een belangrijke wettelijke taak op het gebied van de Publieke Gezondheid en is betrokken bij de eerste medische zorg, zoals verzorgen van vaccinaties, gezondheidsscreening, infectieziektebestrijding, technische hygiënezorg van de locaties, jeugdgezondheidszorg en de organisatie van opvang van mensen met psychosociale problemen en trauma's. De wijze waarop zorgkosten worden vergoed is mede afhankelijk van de vraag of de Richtlijn Tijdelijke bescherming van toepassing is. Voor de korte termijn wordt uitgegaan van de volgende situaties:

- Aanvraag asiel met registratie bij het COA
- Zonder aanvraag asiel en aanvraag asiel zonder registratie bij het COA

Hieronder wordt toegelicht hoe op de korte termijn de toegang tot zorg en ondersteuning voor vluchtelingen uit Oekraïne is georganiseerd of hoe hieraan wordt gewerkt. Hierbij is aandacht voor de verschillende manieren waarop opvang wordt georganiseerd, zodat toegang tot zorg wordt gewaarborgd voor zowel vluchtelingen in een centrale opvang als in particuliere opvang. De vergoeding van de kosten van zorg en ondersteuning aan vluchtelingen uit Oekraïne verloopt zoveel mogelijk via bestaande regelingen, zodat de zorg en ondersteuning zoveel mogelijk per direct beschikbaar is. Het gaat om personen met de Oekraïense nationaliteit, maar ook derdelanders met een verblijfsrecht in Oekraïne. De verwachting is dat het merendeel van de vluchtelingen in de Gemeentelijke Opvang Oekraïners (GOO) en de Particuliere Opvang Oekraïners (POO) zullen worden opgevangen en derhalve niet bij het COA worden ingeschreven.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid

Datum
15 maart 2022

Ons kenmerk
1

De regelingen die worden genoemd in deze brief zijn mogelijk niet volledig geschikt voor alle kosten die worden gemaakt in relatie tot de zorgverlening aan de vluchtelingen. Op landelijk niveau is het ministerie van VWS met betrokken partijen, waaronder de landelijke huisartsenvereniging en InEen, in gesprek over de organisatie van de huisartsenzorg. Hierbij zijn als knelpunten onder meer de medische dossiervoering, de financiering van talentolken en de administratieve lasten van de subsidieregeling onverzekerden ter sprake gekomen. Het ministerie van VWS en ministerie van J&V en betrokken partijen zien tezamen hoe deze knelpunten zoveel mogelijk kunnen worden weggenomen. Ook voor de ggz zal worden geïnventariseerd welke (aanvullende) knelpunten zij zien met betrekking tot het verlenen van geestelijke gezondheidszorg aan vluchtelingen uit Oekraïne.

Aanvraag asiel met registratie bij het COA

Als de Oekraïense vluchteling asiel heeft aangevraagd dan is de Regeling Medische zorg Asielzoekers (RMA) alleen van toepassing als betrokkene daadwerkelijk bij het COA staat geregistreerd. Het grootste deel van de aanspraken onder de RMA komt overeen met de aanspraken in het basispakket van de Zorgverzekeringswet. Daarnaast wordt een deel van de zorg die onder de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Wet langdurige zorg (Wlz) valt, ook vanuit de RMA vergoed. Voor mondzorg bestaat een zeer beperkt pakket voor volwassenen met acute klachten, voor kinderen geldt de vergoeding vanuit het basispakket. Er geldt geen premie, eigen bijdrage en eigen risico.

Zonder aanvraag asiel en aanvraag asiel zonder registratie bij het COA

Medische zorg

Voor de Zvw-zorg is de 'Subsidieregeling medisch noodzakelijke zorg aan onverzekerden' op de korte termijn vooralsnog het meest geëigende instrument (SOV). Zorgaanbieders kunnen de kosten van medische zorg aan vluchtelingen declareren bij het CAK. Het gaat daarbij om zorg die onder de basisverzekering valt, waaronder huisartsenzorg, medisch-specialistische zorg en geestelijke gezondheidszorg. De SOV voorziet evenwel niet in onder andere reguliere mondzorg, abortuszorg en anticonceptiemiddelen. Hier wordt apart naar gekeken.

Mondzorg: De SOV gaat uit van de mondzorg die vergoed wordt uit de basisverzekering. Voor jongeren onder de 18 jaar geldt een uitgebreid pakket behandelingen. Bijvoorbeeld: periodieke controle, tandsteen verwijderen, vullingen en chirurgische tandheelkundige hulp. Voor volwassenen geldt vergoeding van de kosten van chirurgische tandheelkundige hulp, röntgenonderzoek en uitneembare kunstgebitten. Op de website van de KNMT zijn de aanpak en acties te lezen die de leden van de KNMT ondernemen om de vluchtelingen te helpen.

Administratieve lasten SOV

Administratieve lasten SOV

De inzet van deze subsidieregeling kent – mede om het gebruik goed te monitoren – enkele administratieve lasten. Wij zullen zorgaanbieders zoveel mogelijk ondersteunen om de bestaande procedures te volgen en daarbij onduidelijkheden zoveel mogelijk weg te nemen. Wij onderzoeken daarbij of het noodzakelijk is om de meldtermijn en de aan te leveren gegevensset aan te passen.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid

Datum
15 maart 2022

Ons kenmerk

Langdurige zorg

Legaal verblijvende personen zonder verblijfsstatus zijn niet verzekerd voor wlz-zorg. De Regeling voor Medische Zorg aan asielzoekers (RMA) wordt opengesteld voor wat betreft de aanspraak op wlz-zorg voor vluchtelingen uit Oekraïne wanneer er sprake is van een langdurige zorgbehoefte die niet vanuit de subsidieregeling (Zvw) of Wmo ondersteuning door gemeenten geboden kan worden en waarbij verblijf in een instelling nodig is. Daarvoor is een indicatie van RMA Healthcare nodig. Het zorgkantoor kan bemiddelen bij het vinden van een plek in een Wlz-instelling. De betrokken zorgverlener kan de indicatie bij RMA Healthcare aanvragen. Zodra de plaatsing in een instelling heeft plaatsgevonden wordt de betrokkene geregistreerd bij het COA en kunnen de kosten via de RMA worden betaald. Er geldt geen eigen bijdrage en geen eigen risico.

Zorg en ondersteuning door gemeenten voor vluchtelingen met zorgvraag

De status die de tijdelijk ontheemden uit Oekraïne krijgen op korte en lange termijn, is van invloed op welk beroep gedaan kan worden op de zorg en ondersteuning van gemeenten (Wmo 2015).

Het is niet duidelijk in hoeverre de zorg en ondersteuningsvraag van vluchtelingen uit Oekraïne vergelijkbaar is met de zorgvraag van inwoners van Nederland. Onder de vluchtelingen uit Oekraïne bevinden zich: kinderen met een beperking, jeugdigen met een jeugdhulpvraag, wezen, gezinnen met pleegkinderen, ouderen met dementie en/of fysieke beperkingen, mantelzorgers, enzovoorts. Op dit moment is nog niet in te schatten hoe groot het aantal vluchtelingen zal zijn dat naar Nederland reist en hier opgevangen zal worden.

Op basis van eerdere ervaringen met evacués en vluchtelingen uit oorlogsgebieden is de eerste prioriteit van deze mensen een plek om te verblijven en op adem te komen. Men is blij de oorlog te zijn ontvlucht. Pas later komen wensen met betrekking tot zorg en ondersteuning nadrukkelijker naar de voorgrond. Veel zorg en ondersteuning zal in familiekring opgevangen worden zoals in Oekraïne dat ook gebruikelijk is, maar het sociale netwerk zal voor een groot deel niet meer intact zijn bij aankomst in Nederland.

Met gemeenten en aanbieders is het kabinet zich aan het voorbereiden wat deze toestroom van potentieel beroep op de Jeugdwet en Wmo 2015 gaat betekenen voor de capaciteit bij aanbieders, de financiën en de uitvoering van de toegang en indicatiestelling. BZK, JenV, VNG en VWS zullen hier nauw samen in op trekken. Zo heeft bijvoorbeeld de keuze voor de meer regionale spreiding i.p.v. lokale spreiding weer invloed op hoe de financiële regeling met gemeenten voor de meerkosten ingericht moet worden.

Communicatie en inventarisatie knelpunten in de uitvoering

Goede communicatie met de vluchtelingen, gemeenten, hulpverleners en zorgaanbieders is van groot belang. De communicatie over zorgkosten verloopt voornamelijk via de websites van de Rijksoverheid, het CAK en Zorgverzekeringlijn. Op de website van Zorgverzekeringslijn is reeds informatie in het Oekraïens

beschikbaar.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid

Datum
15 maart 2022

Ons kenmerk
1

De regelingen die worden genoemd in deze brief zijn mogelijk niet volledig geschikt voor alle kosten die worden gemaakt in relatie tot de zorgverlening aan de vluchtelingen. Op landelijk niveau is het ministerie van VWS met betrokken partijen, waaronder de landelijke huisartsenvereniging en InEen, in gesprek over de organisatie van de huisartsenzorg. Hierbij zijn als knelpunten onder meer de medische dossiervoering, de financiering van talentolken en de administratieve lasten van de subsidieregeling onverzekerden ter sprake gekomen. Het ministerie van VWS en ministerie van J&V en betrokken partijen zien tezamen hoe deze knelpunten zoveel mogelijk kunnen worden weggenomen. Ook voor de ggz wordt geïntensiveerd of en welke (aanvullende) knelpunten zij zien met betrekking tot het verlenen van geestelijke gezondheidszorg aan vluchtelingen uit Oekraïne.

Publieke gezondheidszorg

Mede vanwege de relatief lage vaccinatiegraad van de vluchtelingen uit Oekraïne doet zich het risico voor van introductie van polio en mazelen en van extra toename van COVID-besmettingen. Als maatregel daarop voeren de GGD'en onder regie van het RIVM inhaalvaccinaties uit via instroom in het rijksvaccinatieprogramma. Daarnaast wordt de rioolwatersurveillance op polio geïntensiveerd. De kosten hiervan en de wijze van financiering worden nader in kaart gebracht.

Financiën

Op dit moment werkt het kabinet samen met partners binnen en buiten de Rijksoverheid aan financiering van de opvanglocaties en bijhorende kosten in gemeenten en Veiligheidsregio's. Uitgangspunt daarbij is dat het kabinet van rijkswege de kosten die gemaakt zullen worden door gemeenten en Veiligheidsregio's integraal zal vergoeden. Daartoe rondt het kabinet een ministeriële regeling af, in overleg met gemeenten, Veiligheidsregio's.

Private initiatieven

Om de vele private initiatieven in goede banen te leiden, hebben het Rode Kruis, Vluchtelingenwerk Nederland en het Leger des Heils hun krachten gebundeld om deze initiatieven te coördineren. Samen met andere betrouwbare partners werken zij aan een platform waar particuliere initiatieven kunnen worden aangeboden (goederen, diensten, vrijwilligers).

Voor particuliere opvang is het consortium, in samenwerking met TakeCareBNB, bezig met het werven, screenen en begeleiden van gastgezinnen. Vanuit het Rijk zullen deze organisaties hierbij (financieel) worden ondersteund. Zo wordt er naast de Handreiking voor Gemeentelijke Opvang Oekraïners, ook gewerkt aan een handreiking voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen door particulieren. Verder zijn er door het consortium Humanitarian Service Points opgezet op verschillende stations in Nederland om vluchtelingen uit Oekraïne op te vangen, te informeren en door te verwijzen naar een opvanglocatie.

Signalen mensenhandel/-smokkel

Het kabinet is bekend met signalen van mensenhandelaren en -smokkelaars die misbruik kunnen maken van kwetsbare personen die uit Oekraïne vluchten. In de JBZ-raad van 2 en 3 maart jl. heeft Nederland aandacht gevraagd dat alle

autoriteiten en Europese instanties betrokken bij de grenscontroles van personen uit Oekraïne alert zijn op signalen van mensenhandel en mensensmokkel en daar actief interventies op plegen. Ook EUROPOL monitort gezamenlijk met de desbetreffende grenslanden deze signalen nauwlettend. Zij hebben daarbij in het bijzonder aandacht voor kwetsbare groepen. Omdat de gevolgen voor de georganiseerde criminaliteit nog niet exact duidelijk zijn en deze ook juist in Europees verband in onderlinge samenhang in kaart moeten worden gebracht, verkent het ministerie van Justitie en veiligheid samen met het Openbaar Ministerie, Politie en andere partners op nationaal en in Europees verband hoe het beeld daarover kan worden ontwikkeld en continu kan worden geactualiseerd zodat vervolgens ook de meeste effectieve gezamenlijke interventies kunnen worden vastgesteld.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid

Datum
15 maart 2022

Ons kenmerk

1

Er is ook contact tussen de lidstaten via het operationele samenwerkingsverband in het kader van de bestrijding van mensenhandel, EMPACT-THB, waar Spanje het voortouw neemt om ten aanzien van de situatie in Oekraïne zorg te dragen voor een versterking van de informatiepositie van alle lidstaten en het delen van best practices. Nederland is als driver van EMPACT-THB nauw betrokken en Europol, Eurojust en Frontex ondersteunen dit initiatief.

Ook in Nederland zijn de instanties die betrokken zijn bij de inrichting van de opvang en uitvoeringsorganisaties alert op signalen van mensenhandel en uitbuiting van kwetsbare groepen en mensensmokkel. In de Handreiking Gemeentelijke Opvang Oekraïners is aandacht voor mensenhandel. Tevens is een informatiebrochure voor vluchtelingen zelf opgesteld door CoMensha (i.s.m. verschillende partners) waarin zij uitleg krijgen over verschillende zaken en ook een waarschuwing voor het risico op mensenhandel.

II. Voorbereidingen op een volgende fase opvang van vluchtelingen uit Oekraïne: Nationaal Programma Oekraïense Vluchtelingen en nationale opvangorganisatie

Zoals eerder aangegeven moeten Nederland en Europese partners rekening houden met een langduriger situatie waarin de opvang van mensen Oekraïne in omvang in ruime mate groter wordt dan de circa 50.000 plekken die thans in voorbereiding zijn.

Dat kunnen situaties betreffen die zich thans reeds bij Europese partners voordoen waarbij tienduizenden en in sommige gevallen zelfs meer dan honderdduizend mensen uit Oekraïne opvang behoeven in een land.

Daarop moeten voorbereidingen worden getroffen en passende voorzorgsmaatregelen worden genomen.

Daarom werkt het kabinet nu reeds aan de volgende fase van de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne.

De voorbereidingen worden getroffen voor een nationale opvangorganisatie, als onderdeel van een Nationaal Programma Oekraïense Vluchtelingen. De inzet van die organisatie is om voor de langere termijn de opvang te borgen, ook voor grotere aantallen mensen uit Oekraïne en wanneer er sprake is van langduriger of (semi-)permanent verblijf. Hierbij betreft het kabinet nadrukkelijk ook maatschappelijke spelers, de private sector en andere partijen, omdat dit daadwerkelijk een inzet van iedereen zal vergen.

Om deze ontwikkelingen te faciliteren en te begeleiden heeft het kabinet ook

besloten tot het opzetten van een programma-organisatie binnen de Rijksoverheid, een programmatische inzet vanuit de Rijksoverheid met een heldere en eenduidige structuur vanuit een directoraat -generaal dat zich inzet voor de coördinatie van de komende vraagstukken.

Er wordt thans door een projectteam hard gewerkt aan het uitwerken van deze nieuwe organisatie en de samenwerking en inbedding in bestaande structuren. Hiervoor is uiteraard voorwaardelijk dat de instroom van vluchtelingen uit Oekraïne in de komende periode aanzienlijk toeneemt. Als dit niet het geval blijkt te zijn, zullen deze voorbereidingen worden gestaakt.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid

Datum
15 maart 2022

Ons kenmerk
1

De opvang van mensen uit Oekraïne zal op vele fronten consequenties kunnen hebben. Voor de woningmarkt geldt bijvoorbeeld dat het op dit moment moeilijk is om een woning te vinden. Het is niet de bedoeling dat de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne die situatie nog lastiger maakt. De opvang moet dan ook zo georganiseerd worden, dat andere woningzoekers niet worden verdrongen. Dat geldt niet alleen voor de woningmarkt, maar eenzelfde vraagstuk speelt rondom de opvang van asielzoekers uit overige landen, ook daar is het zaak om te voorkomen dat concurrentie plaatsvindt voor locaties die geschikt zijn voor opvang.

III. Aanpak op Europees niveau

In de Europese Unie is zoals bekend eensgezind gereageerd: het bieden van een veilige haven en ondersteuning voor eenieder die de oorlog in Oekraïne ontvlucht is prioriteit. Op moment van schrijven ziet het kabinet dat de situatie aan de grenzen tussen Europese Lidstaten en Oekraïne momenteel onder controle is. De wachttijden aan de grenzen lijken af te nemen. Daarentegen ontvangt het kabinet wel de eerste berichten dat omringende landen aan de grenzen van de opvangcapaciteit zitten. Daar wordt in Brusselse gremia over gesproken, o.a. in het solidariteitsplatform gecoördineerd door de Commissie.

Europese coördinatie

EU-coördinatie is van groot belang. De Europese Unie heeft hiervoor meerdere instrumenten tot haar beschikking, onder andere voor het delen van informatie, het coördineren van noodhulp en het coördineren van steunverzoeken aan Europese Agentschappen zoals het Europese Asielagentschap, Europol en Frontex. In de regel geldt dat lidstaten bij deze agentschappen en bij het Civiele Beschermingsmechanisme een verzoek tot ondersteuning kunnen indienen. De Agentschappen kunnen vervolgens, indien noodzakelijk, verzoeken uitzetten bij andere lidstaten. Nederland geeft in deze gremia continu aan open te staan voor dergelijke verzoeken.

Op dit moment is Frontex actief in Roemenië en Slowakije. Daarnaast heeft Frontex een verzoek om ondersteuning voor Estland bij Nederland ingediend. Het kabinet is voornemens daar positief op te reageren. Er wordt door de Commissie bovendien gewerkt aan een status overeenkomst tussen Frontex en Moldavië om ondersteuning vanuit Frontex aan de grensbewakingsautoriteiten mogelijk te maken. Daarover wordt momenteel in Raadsverband gesproken – Nederland steunt dit voorstel. Tot slot ondersteunt Frontex lidstaten bij de vrijwillige terugkeer van derdelanders naar landen van herkomst.

Het Europees Asielagentschap (EUAA) geeft aan klaar te staan om lidstaten te ondersteunen bij de opvang en reguliere asielprocedures. Tot nu toe heeft Roemenië

hierom verzocht en op dit moment voert het EUAA een zogenaamde "needs assessment" uit. Daarnaast zal het waar nodig lidstaten kunnen bijstaan bij de implementatie van de Tijdelijke Beschermingsrichtlijn. Ook Europol is actief en heeft mensen ingezet in Slowakije en Polen en hebben andere Europese Lidstaten verzoeken ingediend.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid

Datum
15 maart 2022

Ons kenmerk
1

Voorts coördineert de Europese Commissie de inrichting van een solidariteitsplatform, zoals overeengekomen in verband met de Richtlijn Tijdelijke Bescherming. In dit verband spreken Europese lidstaten over opvangcapaciteiten en solidariteitsmaatregelen. Inmiddels hebben de eerste bijeenkomsten plaatsgevonden waarin informatie is gedeeld over de opvangcapaciteit van verschillende landen.

Ten slotte heeft de Europese Raad een crisismechanisme, het zogenoemde Integrated Political Crisis Mechanism (IPCR). Dit mechanisme maakt snelle politieke besluitvorming en informatiedeling onder lidstaten mogelijk. Inmiddels hebben ook hiervan de eerste bijeenkomsten plaatsgevonden.

Dublin

Bij de activering van de Richtlijn Tijdelijke bescherming hebben de EU-lidstaten door middel van een verklaring afgesproken dat ter ondersteuning van de lidstaten van binnenkomst en ter bevordering van een evenwicht tussen de inspanningen van alle lidstaten, de lidstaten geen gebruik zullen maken van artikel 11 van de Richtlijn. Dit betekent dat personen die in een bepaalde lidstaat tijdelijke bescherming genieten en die zonder toestemming naar een andere lidstaat vertrekken, niet zullen worden teruggestuurd naar de lidstaat die de tijdelijke bescherming heeft verstrekt, tenzij de lidstaten op bilaterale basis anders overeenkomen. In lijn met deze verklaring zullen voorlopig vanuit Nederland in beginsel geen Oekraïners (en anderen die de tijdelijke beschermingsstatus genieten) meer in het kader van de Dublinverordening worden overgedragen aan andere EU-lidstaten. Ten aanzien van andere nationaliteiten/personen die geen tijdelijke bescherming genieten, zal de Dublinverordening nog wel worden toegepast. Bij het overdragen van deze andere nationaliteiten moet wel de kanttekening worden geplaatst dat Polen, Slowakije en Tsjechië eind februari/begin maart jl. hebben verzocht hetzij aangegeven alle inkomende Dublinoverdrachten aan hun landen op te schorten. Hoewel zij hiermee niet direct de verantwoordelijkheid afwijzen, betekent het wel dat er sprake is van een feitelijk overdrachtsbeletsel waardoor de overdracht niet kan worden gerealiseerd. Indien in individuele zaken de uiterste overdrachtstermijn verstrijkt, heeft dat in die zaken tot gevolg dat een overdracht niet meer mogelijk is en de betreffende personen toegelaten dienen te worden tot de Nederlandse asielprocedure. Ook Roemenië heeft aangegeven alle inkomende Dublinoverdrachten op te schorten. Roemenië heeft daarbij aangegeven dat urgente zaken kunnen worden voorgelegd voor overdracht. Indien er bijvoorbeeld sprake is van een overdracht vanuit bewaring of van een korte resterende uiterste overdrachtdatum zal deze zaak door de DT&V aan Roemenië worden voorgelegd, om zo toch de overdracht te kunnen realiseren. Uiteraard zal blijvend worden gezien of Europese ontwikkelingen aanleiding geven de hierboven geschetste lijnen te herzien.

Humanitair

De minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking zal u in de toegezegde brief over de humanitaire inspanningen voor slachtoffers van de invasie

in Oekraïne informeren over de stand van zaken van de humanitaire crisis in Oekraïne en de buurlanden.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid

Conclusie

Tot slot wil ik benoemen dat de ontwikkelingen op het gebied van migratie en aangrenzende werkvelden zich ten gevolge van de oorlog in Oekraïne razendsnel opvolgen, zowel op nationaal, Europees als internationaal niveau. Dat heeft tot gevolg dat het beeld zeer snel verandert en het kabinet zich daar continu op dient aan te passen. Ik span mij, samen met mijn collega's, in om uw Kamer tijdig en adequaat te informeren.

Datum
15 maart 2022

Ons kenmerk
1

Actieve openbaarmaking stukken

In het kader van actieve openbaarmaking maakt het kabinet de stukken die ten grondslag liggen aan de in deze brief beschreven besluitvorming openbaar. De stukken worden op de website¹ van de Rijksoverheid gedeeld voor zover daar geen zwaarwegende belangen² in de weg staan en zijn op korte termijn raadpleegbaar.

Risico's

Daarnaast hecht het kabinet eraan om te herhalen dat deze aanpak de komende tijd onder grote druk en moeilijke omstandigheden zal moeten opereren. Het besef dat daarbij risico's zich zullen voordoen, en dat er ook zaken verkeerd zullen gaan dient op alle niveau's benoemd te worden. Niet alleen bij de Rijksoverheid, maar ook bij medeoverheden, private partijen en organisaties is het transparant om bij voorbaat te benoemen dat deze risico's er zijn en dat onbedoeld zaken verkeerd kunnen gaan, of dat partijen met kwade bedoelingen misbruik zullen maken van de omstandigheden. Het legt een grote verantwoordelijkheid bij alle partijen om daarop bedacht te zijn, maar noopt evenzeer tot de gezamenlijke vaststelling dat dergelijke risico's horen bij de huidige omstandigheden.

Mede namens alle kabinetsleden van de Ministeriële Commissie Crisisbeheersing (MCCb),

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

E. van der Burg

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/>

² Hierbij is onder meer te denken aan derden belang, het belang van de staat, de persoonlijke levenssfeer en de internationale betrekkingen.



Veiligheidsregio's dtv Veiligheidsberaad

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Regie Migratieketen
afdeling Ketensturing

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

T 070 370 79 11
F 070 370 79 00

Datum
8 maart 2022

Ons kenmerk
3897474

nota

Vorbereiding op komst grote groepen Oekraïense
vluchtelingen naar Nederland - 8 maart 20202

1. Aanleiding

Op 4 maart jl. is in het Veiligheidsberaad gesproken over de oorlog in Oekraïne en de te verwachten aantallen vluchtelingen die als gevolg daarvan naar Nederland zullen komen. Het kabinet heeft vastgesteld dat de situatie in Oekraïne en de daaruit voortkomende vragen rondom opvang onweerlegbaar als crisis beschouwd moeten worden.

Tijdens het overleg van 4 maart jl. is een aantal vragen naar voren gekomen ten aanzien van het beroep dat vanuit het kabinet op de veiligheidsregio's wordt gedaan. Deze nota gaat in op de twee verscheidene opdrachten, in afwachting van en onder voorbehoud van de juridische titel die wordt voorbereid, die voortkomen uit de verwachte crisissituatie aan de veiligheidsregio's en dient als besprekingsstuk voor het Veiligheidsberaad van 7 maart a.s.

Deze opdrachten onder voorbehoud zien enerzijds op de coördinatie van het realiseren en exploiteren van opvangplekken specifiek gericht op vluchtelingen uit Oekraïne door veiligheidsregio's en gemeenten en anderzijds - strikt gescheiden van de opvangplekken voor vluchtelingen uit Oekraïne - het coördineren van de zoektocht naar opvangplekken voor overige asielzoekers die door het COA worden gerealiseerd en geëxploiteerd.

Vooropgesteld wil het kabinet grote waardering uitspreken voor alle gemeenten en veiligheidsregio's die samen met (lokale) partners en vrijwilligers al in actie zijn gekomen om opvanglocaties te realiseren voor vluchtelingen uit Oekraïne. Het opvangen van vluchtelingen uit Oekraïne is een belangrijke opgave waar in het gehele land gezamenlijk aan moet worden gewerkt. Bij de invulling van deze opgave zullen meer vraagstukken naar voren komen, zoals huisvesting, werk en inkomen. Het Rijk bereidt zich derhalve voor op bredere inzet en ondersteuning ten aanzien van dit onderwerp en wil hierover binnenkort in overleg met medeoverheden.

2. Stand van zaken en gefaseerde aanpak

Op dit moment zijn er ongeveer 750 Oekraïense vluchtelingen die worden opgevangen in gemeentelijke opvangvoorzieningen op verschillende locaties in het land zoals in Amsterdam, Zaanstreek-Waterland, regio Groningen, Harskamp,

Haaglanden, Eindhoven en Gorinchem¹. In andere gemeenten wordt gewerkt aan het opzetten van dergelijke opvanglocaties. In deze eerste fase van de komst van vluchtelingen uit Oekraïne naar Nederland lijkt dit voor nu voldoende.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Regie Migratieketen
afdeling Ketensturing

Op zeer korte termijn wordt in een tweede fase een grotere toestroom van vluchtelingen uit Oekraïne voorzien. Volgens schattingen van UNHCR zijn er inmiddels anderhalf miljoen mensen uit Oekraïne gevlucht. Deze vluchtelingen worden op dit moment met name opgevangen in de buurlanden. Het is de verwachting dat een deel van deze groep zal doorreizen naar andere delen van Europa waaronder Nederland.

Datum
8 maart 2022

Ons kenmerk
3897474

Het totaal aantal mensen dat Oekraïne zal ontvluchten is lastig in te schatten. Dit hangt voor een groot deel af van de duur en intensiteit van de oorlog. Schattingen lopen uiteen tussen de drie en zeven miljoen mensen. Welk deel daarvan naar Nederland zal komen, is nu niet te voorzien. Het kabinet houdt er rekening mee dat het de komende weken en maanden kan gaan om tienduizenden vluchtelingen. De gemeenten worden via de veiligheidsregio's gevraagd om voor de opvang van deze groep voorbereidingen te treffen.

Vanuit het Rijk wordt ook een derde fase voorbereid. Deze fase ontstaat wanneer nog meer mensen vanuit Oekraïne naar Nederland komen en als er sprake is van langduriger en duurzaam verblijf. Dit vraagt dan om een meer programmatische nationale aanpak. Ook die aanpak is thans in voorbereiding.

De mogelijke komst van grote groepen vluchtelingen uit Oekraïne komt bovenop al bestaande acute tekorten aan opvangplekken voor asielzoekers uit andere landen die door het COA worden opgevangen. Het realiseren van opvanglocaties voor deze groep door het COA is een belangrijke opdracht, die onverkort blijft staan.

3. Opdrachten aan het Veiligheidsberaad en de veiligheidsregio's voortkomend uit de crisis

Het kabinet legt twee onderscheiden opdrachten voor aan het Veiligheidsberaad en de veiligheidsregio's:

- a. Opdracht Oekraïne: coördineer de realisatie van opvang van vluchtelingen uit Oekraïne
- b. Opdracht asiel andere landen: zorg voor een coördinatiepunt voor COA-opvang van asielzoekers uit andere landen

Deze opdrachten ten aanzien van de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne worden verstrekt onder voorbehoud van en in afwachting van de juridische titel die wordt voorbereid; waarbij Veiligheidsregio's thans reeds op basis van artikel 39 Wet Veiligheidsregio's vorm kunnen geven aan de gevraagde coördinatie.

a. Opdracht Oekraïne: coördineer de realisatie van opvang van vluchtelingen uit Oekraïne

Om ons als land voor te bereiden op grote aantallen vluchtelingen is het van belang om opvangplekken te realiseren in gemeenten per veiligheidsregio. Derhalve geeft het kabinet de opdracht aan de voorzitters van de veiligheidsregio's om, in afwachting van en onder voorbehoud van de juridische

¹ Stand van zaken per 6 maart 2022.

titel die wordt voorbereid, de voorzitters van de veiligheidsregio's de coördinerende rol te vervullen ten aanzien van de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van de crisisstructuur (conform artikel 39 Wvr).

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Regie Migratieketen
afdeling Ketensturing

Met komst van mogelijk tienduizenden vluchtelingen uit Oekraïne ontstaat een situatie met buitengewone omstandigheden die de lokale en regionale schaal te boven gaat. Op dit moment werkt het kabinet de verdere juridische en wettelijke stappen uit om opvang voor vluchtelingen uit Oekraïne te realiseren en zal daar het parlement in meenemen.

Datum
8 maart 2022
Ons kenmerk
3897474

Concreet vraagt het kabinet daarbij aan de voorzitters van de veiligheidsregio's om de volgende opgaven ter hand te nemen:

1. Coördineer binnen de veiligheidsregio de realisatie van opvanglocaties om minimaal 1.000 vluchtelingen uit Oekraïne binnen twee weken op te vangen of zoveel sneller als mogelijk. Het gaat hierbij om het volledig realiseren van locaties, het inrichten van locaties en de daadwerkelijke zelfstandige exploitatie. Dit kan een mix zijn van publieke, private en/of publiek-private initiatieven.
De looptijd van de opvang zal nader moeten worden gezien en hangt af van de ontwikkeling van de instroom van het aantal vluchtelingen. Houd rekening met ten minste zes maanden, waarbij tussentijds aan de hand van dan beschikbare informatie bekeken zal worden of deze termijn nog passend is.
2. Coördineer vervolgens binnen de veiligheidsregio de realisatie van opvanglocaties om 1.000 additionele vluchtelingen uit Oekraïne op te vangen. Het gaat hierbij om het realiseren van locaties, het inrichten van locaties en de daadwerkelijke zelfstandige exploitatie. Dit kan een mix zijn van publieke, private en/of publiek-private initiatieven.
De looptijd van de opvang zal nader moeten worden gezien en hangt af van de ontwikkeling van de instroom van het aantal vluchtelingen.
3. Geef binnen vijf dagen een beeld van de mogelijkheden die er per veiligheidsregio zijn om deze grootschalige opvang van vluchtelingen te organiseren.

b. Opdracht: zorg voor een coördinatiepunt voor COA-opvang asielzoekers uit andere landen:

Naast het creëren van opvanglocaties voor Oekraïense asielzoekers speelt de acute vraag naar opvanglocaties voor andere groepen asielzoekers, waaronder in het bijzonder die voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen. Deze locaties worden gerealiseerd, geëxploiteerd, bemenst en ondersteund door het COA of Nidos.

De coördinatie van de zoektocht naar geschikte locaties voor het COA is nu via de Landelijke Regietafel Migratie en Integratie (LRT) belegd bij de Provinciale Regietafels (PRT). De PRT's worden voorgezeten door de commissarissen van de Koning in hun rol als Rijksheer. De realisatie en exploitatie van meer grootschalige locaties voor de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne is van dien aard dat deze interfereert met de zoektocht naar COA-opvanglocaties. In de praktijk worden immers dezelfde locaties geschikt geacht voor de opvang van

vluchtelingen uit Oekraïne als voor asielzoekers uit andere landen. Om gemeenten niet vanuit twee lijnen te bevragen en om verdringen te voorkomen ten aanzien van de realisatie van opvanglocaties, is het verstandig om de coördinatie van beide opgaven tijdelijk in één hand te leggen.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Regie Migratieketen
afdeling Ketensturing

Concreet vraagt het kabinet daarbij aan de veiligheidsregio's het volgende:

Datum
8 maart 2022

Ons kenmerk
3897474

1. Houd bij de zoektocht naar opvangplekken voor vluchtelingen uit Oekraïne ook rekening met de opgave voor de opvang van andere groepen asielzoekers door het COA en stimuleer gemeenten oog voor beide opgaven te houden.
2. Richt een coördinatiestructuur op passend bij de specifieke situatie in iedere veiligheidsregio (bijvoorbeeld Regionaal Beleidsteam of overleg met de provinciale regietafel), waarbij COA aansluit. In de bijlage vindt u per veiligheidsregio een contactpersoon van het COA die u hiervoor kunt benaderen.

Wanneer een locatie voor de opvang van andere groepen asielzoekers is gevonden, blijft het COA verantwoordelijk voor het contact met de gemeente over de realisatie en zorgt COA ook voor het inrichten, bemensen en exploiteren van de locatie.

Bij de coördinerende taak ten aanzien van de zoektocht naar COA-opvanglocaties voor andere groepen asielzoekers kunnen veiligheidsregio's ondersteund worden door de Commissaris van de Koning in de functie van Rijksheer. Daarnaast kan gebruik gemaakt worden van de bestaande structuren rond de PRT's.

4. Ondersteuning bij opvang vluchtelingen uit Oekraïne

De opvang van vluchtelingen uit Oekraïne vraagt veel van gemeenten en veiligheidsregio's. Om hierbij te ondersteunen zijn verschillende instrumenten beschikbaar.

Handreiking noodopvang vluchtelingen uit Oekraïne

Met het realiseren en exploiteren van locaties voor vluchtelingen uit Oekraïne wordt in eerste instantie bedoeld het beschikbaar stellen of krijgen van een locatie, deze inrichten voor de opvang van vluchtelingen en het bieden van opvang (bed, eten en medische zorg). Vervolgens gaat het om het zo snel mogelijk regelen van andere basisvoorzieningen, zoals onderwijs aan leerplichtige kinderen. Wanneer deze opvang lang nodig blijft, zullen ook, gefaseerd, andere zaken voor deze groep vluchtelingen moeten worden ingericht. Het Rijk en VNG werken aan een handreiking met richtlijnen die gemeenten kunnen helpen bij het inrichten en uitvoeren van de opvang.

Ook over de generieke informatievoorziening richting gemeenten, de samenwerking met landelijke ketenpartners en overige uit te werken zaken tussen Rijk en gemeenten, zal het Rijk afspraken maken met de medeoverheden.

Daarnaast zal het kabinet stappen zetten om breder voorzieningen te realiseren die nodig zijn naast opvang maar betrekking hebben op huisvesting, werk en inkomen en onderwijs.

Hulplijn

Om gemeenten en veiligheidsregio's te helpen bij de (operationele) vragen die op kunnen komen bij de invulling van deze is opdracht is een hulplijn ingericht, waarbij vanuit veiligheidsregio's geschakeld kan worden. Gemeenten kunnen met dit nummer contact opnemen voor vragen rondom bijvoorbeeld registratie, inschrijving in de BRP in de gemeente van verblijf, en ziektekosten

Financiering

De realisatie en exploitatie van (crisis)noodopvang brengt ook kosten met zich mee voor gemeenten en veiligheidsregio's, zowel voor opvang, als de organisatie daarvan. Het kabinet zal van Rijksweg de kosten die gemaakt zullen worden integraal vergoeden. Over de wijze van vergoeden zullen nadere afspraken worden gemaakt vergelijkbaar met de financieringsstructuur tussen Rijk en medeoverheden die bij coronamaatregelen gehanteerd is.

Inzet informatiebeeld/LOCC

Als gevolg van de situatie in Oekraïne bestaat behoefte aan een gezamenlijk informatieknooppunt waar alle relevante informatie samenkomt en geanalyseerd wordt. Hier wordt informatie verzameld, worden analyses uitgevoerd en scenario's/adviezen opgesteld die dienen als uitgangspunt voor verdere bestuurlijke en operationele besluitvorming. Het ministerie van Justitie en Veiligheid en de veiligheidsregio's hebben een Knooppunt Informatie Oekraïne ingericht samen met LOCC, NCC, het NIPV, de Landelijke Meldkamersamenwerking (LMS), de Nationale Politie en Defensie. Het Knooppunt registreert beschikbare opvang. Vluchtelingen melden zich op het gemeentehuis alwaar ze worden doorverwezen naar een locatie die hen kan ontvangen. Aanvullend wordt een centraal ondersteunend nummer en emailadres ingericht voor acute opvang. Gelet op de actuele situatie wordt gestart met de beeldvorming rond het onderwerp vluchtelingen uit Oekraïne.

Directoraat-Generaal Migratie

Directie Regie Migratieketen
afdeling Ketensturing

Datum

8 maart 2022

Ons kenmerk

3897474

Bijlage 1 – Contactpersonen COA per veiligheidsregio

Veiligheidsregio	Provincie	Regiomanager COA
Groningen	Groningen	Regio Noord
Friesland	Friesland	
Drenthe	Drenthe	
IJsselland	Overijssel	Corina Deekens CorinaDeekens@coa.nl
Twente		
Noord-Holland-Noord	Noord-Holland	Dirk van der Velde DirkvanderVelde@coa.nl
Zaanstreek-Waterland		
Kennermerland		
Amsterdam-Amstelland		
Gooi- en Vechtstreek		
Flevoland	Flevoland	
Noord- en Oost-Gelderland	Gelderland	Regio Midden Zuid
Gelderland Midden		
Gelderland-Zuid		
Utrecht	Utrecht	Pascal Riemens PascalRiemens@coa.nl
Haaglanden	Zuid-Holland	
Hollands Midden		
Rotterdam-Rijnmond		
Zuid-Holland-Zuid		
Zeeland	Zeeland	
Midden en West Brabant	Noord-Brabant	
Brabant-Noord		
Brabant-Zuidoost		
Limburg-Noord	Limburg	
Zuid-Limburg		

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Regie Migratieketen
afdeling Ketensturing

Datum
8 maart 2022

Ons kenmerk
3897474